UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Uigesimas[e]c[und]a de dignitate romane eccl[es]ie [et] q[ue]ru[n]da[m] aliaru[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

a ❡ Hereticis. Argu. q ab exemplis gentilium eſt argumentandum: vt. xj. q. j. ſacerdotibus. xiij. q. ij. queſta. et. c. non eſtimemus.

b ❡ Inferioris. ſ. xv. q. vij. ſi autē. in fi. contra. vbi dicit q ſolus epſ illoꝝ cauſas poteſt audire. Sed non excludūtur ibi clerici, ſꝫ alij epi. xv. q̄. vij. epſ nullus.

g ❡ Quia ergo. In hac diſtin. oſtendit ordinem maiorum eccleſiarum. Et primo oſtendit quem ordinem habuerunt ſm antiqua tpa. Scdo oſtendit quem ordinem habuerunt poſtea ſm moderna tpa. ſm antiqua tpa talis fuit ordo. Prima fuit Romana eccleſia: alexandrina ſecunda: antiochena tertia: quarta hierosolymitana: vt. ſ. e. ſ. j. et. c. ij. ſꝫ conſtantinopolitana nullū locum habuit: vt. ſ. e. q̄ traditione. ſed poſtq̄ imperiū fuit tranſlatum conſtantinopolim, conſtantinopolitana eccl'ia obtinuit ſecūdum locum poſt ro. alexādrina tertium: antiochena quartū: hieroſolymitana quintum. et hoc dicitur. ſ. e. renouantes. extra de priuile. antiqua. — Eccl'iarū maiorum ordo.

Intantum.

❡ Caſus. Dioſcorus in trib' deliquit: q: ſcilꝫ p regem fuit intronizatus in eccleſia conſtantinopolitana: vnde multi clerici receſſerunt ab eo. Itē quia fact' fuit heretic'. Poſt hec duo delicta auſus fuit excōicare papam Leonem: vnde ſcti pr̄es apud Calcedonem congregati ipſum dānauerunt non tm̄ de hereſi: ſed etiā q: auſus fuit ſuū maiorem excōmunicare.

c ❡ Preſumptionem. ſcꝫ depoſitionem ignatij.

d ❡ Ut dioſcorū. Qui intronizatus fuit per regem: † q̄ poſtea excōmunicauit papam.

e ❡ Qm ſecūdis. Videt hic q iudex in ſnia tenet exprimere cām q̄ ipſum mouit. C. de iudic. ꝓperādū. ſ. illo. et ff. de his q̄ no. ifa. l. qđ ait. ſ. pe. Ar. cōtra ex̄ de ſen. et re iudic. ſicut. Ad hoc dico q ſemper tenetur exprimere cām. ſi tm̄ nō exp̄ſſerit, tenet ſententia. ij. q. vj. biduū.

f ❡ Fidē. Tm̄: ne ſit contra. ſ. xv. diſt. canones. circa mediū. ver. quarta ſynodus.

Quia ergo. ❡ hec diſti. diuidit i duas partes. Secunda ibi: Prima ergo.

trouerſijs ad potioris ſedis iudicia actio dirigatur: quod nō ſolū a catholicis, verūetiā ab ipſis cōſtat obſeruatū eſſe hereticis[a]. Alioquin acephalū liquet eſſe conciliū vbi de tanta perſona agitur, et maiorū nō expectat ſnia: cū nec in cauſa clericoꝝ inferioris[b] gradus ſolius epiſcopi ſui iudiciū tantummodo poſtulandum ſit.

Item Michaeli imperatori.

❡ Minorū ſententie maiores dampnare non valent.

Intantum hāc preſumptionē[c] ſcti pr̄es apud Calcedonē deteſtati ſunt: vt Dioſcorū[d] alexandrinū antiſtitem inter cetera idcirco potiſſimum ſine vlla reſtitutione dānauerint, quia ponēs in celum os ſuū, lingua eius tranſeunte ſuper terrā: excōmunicationem in ſanctū Leonem papam dictauit: ita vt ſententia contra ipſum prolata hoc videātur memorare precipue dicentes. Qm̄[e] ſecūdis exceſſibus precipue priorem iniquitatem valde tranſcendit: preſumpſit enī excōicationem dictare etiam aduerſus ſanctiſſimum et beatiſſimū archiepm magne Rome Leonem. ⁊c̄. Nūquid ibi legit inquiſitionē factā fuiſſe vtrum iſte Dioſcorus ipſam excōicationē iuſte dictaſſet in papam: Non plane: ſed abſq; omni ꝯtrouerſia hoc in eo vlti ſunt: q̄a cū eſſet inferior, potiorem quibuſlibet conatus eſt laceſſere iniurijs teſte Anaſtaſio Conſtantinopolitano preſule: qui dicit. Propter fidem[f] nō eſt dānatus Dioſcorus: ſed q̄a excōicationem fecit in dn̄m archiepiſcopum Leonem.

❡ Diſtinctio. xxij.

Quia ergo[g] maior a minori iudicari non debet, vidēdum eſt que inter ceteras eccleſias primū locum, que ſecundum vel tertiū obtineat. Romana eccleſia (ſicut ſupra dictum eſt) primum locum inter ceteras obtinet. Alexandrina ſcdm: Antiochena eccl'ia tertium ab ea locum accepit.

Unde Nicolaus papa ſcribit Mediolanenſibus.

❡ Romana eccleſia ceterarū primatum tenet.

Omnes[h] ſiue patriarche cuiuſlibet apicem, ſiue metropoleon primatus: aut epiſcopatuum cathedras, vel eccleſiarū ſiue cuiuſcūq; ordinis dignitatē inſtituit roma. eccl. Illā vero ſolus ipſe fundauit, et ſupra petram fidei mox[i] naſcentis[k] erexit, q̄ beato Petro eterne vite clauigero terreni ſimul ⁊ celeſtis[l] imperij iura commiſit. Nō ergo quelibet terrena ſentētia, ſed illud verbū quo cōſtructū eſt celū ⁊ terra: per qđ deniq; oīa condita ſunt elementa: romanam fundauit eccleſiam. Illius certe priuilegio fungitur, cuius authoritate fulcitur. Unde nō dubium eſt q̄a quiſquis cuilibet eccleſie ius ſuum

❡ Omnes. ❡ Caſus. Mediolanenſes nolebant romanam eccle. ſequi: nec ei reuerentiam exhibere. ſed Nicol'. papa ꝓbat q Romana eccle. oībus eſt prelata: ⁊ omes alias inſtituit: et hoc probat duobus modis. Prio q̄a illud v̄bū p qđ celū ⁊ terra ⁊ cet'a elemēta ſunt creata, dedit Petro ptātē celeſtis et terreni imperij. Unde q̄ p̄uilegijs ro. eccle. detrahit, hereticus eſt: q̄ ꝟo alijs, iniuſtitiā facit. Secūdo ꝓbat exēplo Ambroſij, qui cōfeſſus eſt in oībus ſe velle ſeq̄ romanā eccleſiā.

h ❡ Oēs. Sic cōſtrue. Ro. ec. inſtituit oēs ſcꝫ p̄latos ſiue apicē cuiuſlibet pſiarche. i. patriarchatus. ⁊ per hoc ptꝫ q ſol' papa nouas facit dignitates. — Ordo litere.

i ❡ Mox. Id eſt — Papa habēs vtrūq; gladiū trāſtulit imperium.

❡ Caſus. Dictum eſt. ſ. q maior a minori iudicari non pot. In hac vero. xxij. diſt. videndū eſt q̄ dicat prima ſedes: que ſecūda: et q̄ tertia. ⁊ quidem primū locum obtinet Ro. eccle. Alexandrina ſcdm. Antiochena tertium, ab initio.

k ❡ Naſcentis. Quantū ad nouum teſtamentum.

l ❡ Celeſtis. Argu. q papa habet vtrūq; gladiū: ſcilꝫ ſpūalem ⁊ tpalem. lxiij. diſtin. tibi dn̄o. et. xv. q. vj. alius.

et ca.nos ſctoꝝ. et ca.iuratos. et.j.q. iiij.q꞉ preſulat⁹.et xcvj.diſtinc.duo. ✝ traſtulit ei de grecia imperiū : vt ex̄ de elect. venerabilem. Arg.ꝫ.xcvj. diſtin.duo. ⁊.xciij. diſtinc.legimus.et xxj.diſt.§.j.

a ❡ Iniuſtitiam. Nec papa dꝫ vni eccleſie detrahere ✝ et dare alteri: vt.xcix.diſtic.ecce, et.c.nullus.⁊.xxv. q.ij.de eccleſiaſticis.niſi ſubſit cauſa : vt.ix.q.iij.conqueſtus.et.c.nunc vero.et.c.per principalem.

b ❡ Conat᷑. Solus ergo conatus ħ punit᷑: vt.vj.q.j. §.verū. et.j.q.j.q̄ ſtudet.de peni.diſtin.j.ſi quis.

c ❡ Profitet᷑.arg. ꝙ confeſſio prelati nocet eccleſie ſue. arg.j.eo.de cōſtātinopolitana.in fi.

✝ ⁊.c.ſi ipator. in pnci. vbi de hoc.et ij.q.vj. §.item cuz dd. Archi.

✝ In cuiuſq̄ꝫ ei iniuriā bn̄ficiū tribuere nr̄i moris nō eſt: dicit impator, C.de emanci. nec au⁹ arg. ad h⁹.xiiij. q.v.deniqꝫ. Archi. Actu. ix.

S Acroſancta. ❡ Caſ⁹. Capitulū hoc diuiditur in tres partes. In prima ꝓbatur ro.eccl. primā eſſe ſiue priorē, et alijs ꝓferri: ⁊ hoc oſtenditur trib⁹ modis. Primo authoritate chriſti dicentis: Tu es petrus ⁊c. Secundo in glorioſa morte petri et pauli, qui Romanā eccleſiā conſecrauerūt: et eam alijs ſui preſentia pretulerunt. Tertio ſpeciali oratione facta pro Romanis. In ſecunda parte ibi: Prima ergo. dicitur ꝙ pma ſedes eſt romana: ſecūda alexādrina: tertia antiochena. In tertia parte ibi: ⁊ poſt pauca. diſcretio fuit inter petrum et alios apoſtolos que hodie eſt inter papam ⁊ alios epiſcopos. Hoc etiam fuit in veteri teſta. Unde moyſes et aaron ceteris prefuerunt ſacerdotibus.

Ro.j.

ij.ps.

detrahit : iniuſtitiā[a] facit. Qui autem romane eccleſie priuilegium ab ipſo ſummo omnium eccleſiarum capite traditū auferre conatur[b], hic proculdubio in hereſim labitur et cum ille vocetur iniuſtus, hic eſt dicendus hereticus. Fidē quippe violat qui aduerſus illam agit que eſt mater fidei: et illi contumax inuenitur qui eam cunctis eccleſijs pretuliſſe cognoſcitur.et.j̄. Unde ipſe ſanctus Ambro.ſe in oībus ſequi magiſtrā ſanctam Romanaꝫ eccleſiam profitetur[c].

I tem Anacletus ſeru⁹ chriſti Jeſu.

❡ Non ab apoſtolis, ſed ab ipſo domino Romana eccleſia primatum accepit.

S Acroſancta romana ⁊ apl̄ica eccleſia non ab apl̄is, ſed ab ipſo dn̄o ⁊ ſaluatore nr̄o primatū obtinuit : ſicut btō Petro apoſtolo dixit, Tu es petrus: ⁊ ſup hanc petram edifi.eccl.me.vſqꝫ, ſoluta et in celo. Adhibita eſt etiā ſocietas in eadē Romana vrbe beatiſſimi apl̄i pauli vaſis electionis: qui vno die eodēqꝫ tpe Rome cum Petro glorioſiſſima morte coronatus eſt: ⁊ ambo ſanctam eccleſiam Romanam conſecrauerunt: atqꝫ omnibus alijs vrbib⁹ in mundo vniuerſo tam ſua preſentia q̄ꝫ venerando triumpho pretulerunt. Et licet pro omnibus aſſidua apud deū omniū ſanctoꝝ effundatur oratio: his tamen verbis beatiſſimus Paulus Romanis ꝓprio chirographo pollicetur dicens. Teſtis eſt mihi deus cui ſeruio in ſpū meo i euāgelio filij ei⁹, ꝙ ſine[d] intermiſſione memoriā veſtri facio ſemp in orōnibus meis. Prima ergo ſedes eſt in celeſti beneficio Roma.eccle.quā (vt memoratuꝫ eſt) beatiſſimi Petrus ⁊ Paulus ſuo martyrio conſecrauerunt. Secunda autē ſedes apud Alexandriā, que bti Petri nomine a Marco[e] eius diſcipulo atqꝫ euāgeliſta conſecrata eſt. Tertia vero ſedes apud Antiochiā eiuſdem beati Petri apoſtoli habetur noīe honorabilis: quam illic priuſq̄ꝫ romā veniret, habuit: et Ignatium epm̄ conſtituit: ⁊ illic primū[f] nomen chriſtianorum[g] exortū eſt. ❡ Et poſt pauca : Inter btōs apoſtolos quedā fuit diſcretio poteſtatis: et licet oēs eſſent apoſtoli, Petro tamen a dn̄o conceſſum eſt (⁊ ipſi inter ſe voluerunt idipſum) vt reliquis oīb⁹ preeſſet apoſtolis: ⁊ cephas.i. caput ⁊ principiū teneret apoſtolatus: qui etiam eandē formam ſuis ſucceſſoribus et reliquis epīs tenendam tradiderunt. Et non ſolū hoc in nouo teſtamento eſt conſtitutū, ſed etiam in veteri fuit. vnde ſcriptum eſt. Moyſes[h] et Aaron in ſacerdotibus eius: id eſt primi inter eos fuerunt. et poſt pauca: Hec vero apoſtolica ſedes caput ⁊ cardo (vt prefatū eſt) a dn̄o et non ab alijs conſtituta eſt: et ſicut cardie oſtiū regit᷑, ſic huius apoſtolice ſancte ſedis authoritate omnes eccleſie (domino diſponente) reguntur. Hac authoritate Alexandrina eccleſia ſcd̄m a prima locum habere cēſetur: ſeſt poſtea in Conſtantinopolitana ſynodo eccl̄ia Conſtantinopolis ſcd̄m a ſede apoſtolica locum accepit.

U nde in eadem ſynodo conſtitutum eſt ita.

❡ Secūdum a romano pontifice Conſtantinopolitanus obtinet locum.

C Onſtantinopolitane ciuitatis epiſcopū habere oportet primatus honorem poſt Romanū epiſcopuꝫ ꝓpter quod ſit Roma[i] noua.

❡ Caſus autez ſequen.§.et cap.per ſe patet.

d ❡ Sine intermiſſione. Non tamē in quolibet inſtanti: ſed horis cōſtitut᷑. ✝ ſic.j.xxxj. diſtinc.ſi laicus. et xxviij.diſti.de quibuſdam.

e ❡ A marco. vt xxiiij.q.j.cum beatiſſimus.

f ❡ Primum. vt vij.q.j.mutatiōes.

g ❡ Chriſtianorum. Primo enim oēs fideles fuerūt dicti diſcipuli. ſcd̄ cō ſe.diſt.ij.prima.vl̄ fratres.xj.q.iij.ca. ad mēſam. ſꝫ poſtq̄ꝫ apl̄i fecerūt conciliuꝫ antiochenū, dicti ſunt chr̄iani. xxiiij.q.j.rogam⁹.

h ❡ Moyſes. Licet moyſes ⁊ aarō primi et ſummi dicti ſint ſacerdotes tamē moyſes fuit maior q̄ꝫ aaron in adminiſtratione, nō quo ad cōſecrationem ſacerdotalē. In hoc eīm ambo pares fuerunt: moyſes tamen hoſtias nō offerebat ſꝫ vota offerebat ꝓ populo: vt.xxxvj. diſt.ſi quis vult. ⁊ lxxxviij.diſ.decreuit. Item et in hoc erat maior Moyſes q̄ꝫ aaron: quia iſtruebat et redarguebat eum tanq̄ꝫ minorem : ✝ vt de peni.diſti.iij. inter hec hyrcum.

C Onſtantinopolitane.

i ❡ Roma noua dicta eſt conſtantinopolis.q꞉ cōſtantinus illuc cū alijs romanis iuit, et eam cōſtituit, vn-

de ⁊ Conſtantinopolis et roma noua eſt dicta. xcvj. diſt. conſtantinus.

De conſtantinopolitana. ¶ Caſus. Dicit Grego. in hoc capi. ꝙ nullus debet dubitare conſtantinopolitanam eccleſiam eſſe Rome ſubiectā: ⁊ tamen ſi quid boni habet ipſa vel alia eccleſia libenter ſumere ab ea paratꝰ eſt: q2 ſtultus ⁊c. Nam cum Cōſtātinopo. epūs conſiteatur eā eſſe ſubiectam Romane eccl'ie, nullꝰ de hoc dubitare dʒ.

a ¶ De Conſtantinopolitana. Immo ipſe imperator eam fatetur ſubiectā Ro. eccle. vt in autē. de eccle. titu. in prin. col. ix.

Stultꝰ, vn̄ dr.

b ¶ Stultꝰ. ſtultus ſtulta ſtultum dicit quaſi exultꝰ, ab extollo lis, quia ſe extollit. vel dicitur ſtultus, quaſi ſtatim vltus: ab vlciſcor eris. q2 ſtultus ſtatim vltionē expetit: nec deliberat. Uel dic ꝙ proprie ſtultus eſt qui per ſtuporem non mouet iniuria ſeuitiā enī perfert, nec vltꝰ eſt, nec vllo ignominie mouet dolore: q2 ſtultꝰ eſt hebetior corde. vnde quidam ait. Ego me eſſe ſtultū exiſtimo: fatuū eſſe nō opinor, id eſt obtuſis quidem ſenſibus: non tamen nullis. ſm Pap. et Hug.

Item Grego. Joanni epiſcopo Syracuſano.

¶ Apl'ice ſedi Cōſtātinopolitanā cōſtat eſſe ſubiectam.

De conſtantinopolitana[a] eccl'ia quod dicūt, quis eā dubitet ſedi apoſtolice eſſe ſubiectā: tn̄ ſi quid boni vel ipſa vel altera eccl'ia habet, ego etiam minores meos quos ab illicitis ꝓhibeo, in bono imitari paratus ſum. Stultus[b] enim eſt q̇ ſe in eo primuʒ exiſtimat vt bona que viderit, diſcere[c] contemnat.

Item eidē. Nam ꝙ primas Bizancenus[d] ſedi apoſtolice dicit ſe ſubijci[e] ſi qua culpa in epiſcopis ſuis inuenitur: neſcio[f] quis ei ſubiectus non ſit. Cum vero culpa non exigit: omnes ſm rationem humilitatis[g] equales ſumus.

Item Gelaſius papa.

¶ Conſtantinopolitanꝰ epiſcopus authoritate Romani pontificis ordinatur.

Qua traditione maiorū apoſtolicam ſedem in iudicium vocant[h]: an ſecunde ſedis antiſtites et tertie, ceteriqʒ bene conſcij ſibi ſacerdotes depelli[i] debuerunt: et qui extiterit religionis inimicus[k] depelli non debuit: videant ergo ſi alios habent canones q̇bus ſuas ineptias exequātur. Ceterum iſti qui ſacri[l], qui eccleſiaſtici, qui legitimi celebrātur: ſedem apoſtolicam ad iudicium vocare non poſſunt. Conſtantinopolitane ꝟo ciuitatis epūs, qui vtiqʒ per canones inter ſedes nullū nomen[m] accepit, in communionem recidēs perfidorum non debuit ſubmoueri.

Item ex ſexta ſynodo.

¶ Conſtantinopolitana eccleſia ſecundū a Roma. eccleſia obtinet locum.

Renouātes ſancti Conſtātinopolitani decreta ꝯcilij, petimꝰ vt Cōſtātinopolitana ſedes ſil'ia[n] priuilegia q̄ inferior Roma habʒ, accipiat: non tn̄ in eccleſiaſticis rebus magnificetur vt illa: ſed hec ſecunda poſt illam exiſtens: priuſqʒ[o] alexandrina ſedes numeretur.

c ¶ Diſcere. Arg. eſt hic cōtra ſeniores qui erubeſcunt diſcere a iuuenibus. xxxviij. di. nullus. ſic. xxiiij. q. iij. ſi habes. et. lxxxiij. diſt. peruenit. Item habes hic ꝙ maiores tenentur ſequi exempla minorū ſi bona ſunt. i. q. j. ſi fuerit. et. c. neqʒ in homine. et. xx. diſt. ſecundum.

Senes nō dn̄t erubeſcere a iuuenibus diſcere.

d ¶ Bizancenus. i. conſtantinopolitanus. primo enī cōſtantinopolis dicta fuit Bizantium.

e ¶ Subijci. Ita demum ſi qua culpa ⁊c.

f ¶ Neſcio. q. d. ex quo cōſtantinopo. epūs fatet̄ ſe eſſe ſubiectū ro. eccle. multo magis ⁊ alij tenentur fateri. Sic videtur ꝙ confeſſio prelati nocet eccleſie: vt ex̄ de ca. mo. dilectus. et de ſen. et re iud. ſuborta. et de poſtu. prela. ad hec. Joan. † quod credo verum eſſe ſi de conſenſu ſui capituli facta eſt in iudicio: vt extra de iudi. cauſam. ⁊ de procura. ca. j. Ber.

Prelati cōfeſſio an noceat eccleſie.

† de hꝰ teneas vt legit̄ ⁊ no. ex̄ li. vj. de

g ¶ Humilitatis. Hoc vult dicere ꝙ omnes eſſent equales ſi omnes vellēt eſſe boni. ſed q2 aliqui peccare volūt, neceſſe eſt ꝙ aliqui ſint maiores, qui puniant pctā eorū. culpa enī cauſa ſubiectionis eſt. nā nō peccātes legi non ſubijciunt̄: vt in aut. de inceſt. nup. §. ſi ꝟo. col. ij. xix. q. ij.

due ſunt. Et aliter non poſſet conſiſtere genus humanū niſi quidam eſſent maiores, ⁊ alij minores: ſicut eſt in angelis: vt. lxxxix. diſt. ad hoc.

Qua traditione. ¶ Caſus. Achatius conſtanti. patriarcha cum eſſet in hereſi, excōicauit Alexandrinum et Antiochenū patriarchas: et eos a ſuis ſedibus fecit expelli: q2 ſibi nō fauebāt in ſuo errore. quare papa i illa ſynodo cōgregata excōmunicauit Achatiū et ꝯſtātinopolitanos ei fauentes q̇ inciderant in hereſim iam dānatā. Achatius ꝟo Cōſtā. epūs ⁊ cōplices conquerentes dicebāt papam non debuiſſe eos excōicare, niſi in ſynodo congregata: et ſic volebāt cogere papam cōgregare cōcilium: vt de ſuo facto iterū cognoſceret̄ in ſynodo: ⁊ hoc intēdebant ꝓbare authoritate quorundaʒ canonū, quos fallaciter inducebant. Sed Gela. ꝯ eos dicit ꝙ iuſtiſſime ſunt damnati cum illi iniuſte condēnauerūt Alexādrinū ⁊ Antiochenum patriarchas: nec authoritates quas allegant eos defēdere poſſūt. †

rest. p̄ſentiā. q̄ē Innoc. iiij. ⁊ no. de elec. dudum. ij. Archi.

† de hac materia loquit̄ xxiiij. q. iij. cum quibꝰ.

† Scʒ. ꝓpter dānationē alicuꝰ q̄ſi papa non poſſit ſine cōcilio aliquē dānare: qꝺ falſum eſt Hugo.

h ¶ Uocant. Ad concilium faciendum. ‡

i ¶ Depelli. Ab achatio conſtantinopo. patriarcha.

k ¶ Inimicus. Achatius.

l ¶ Qui ſacri. Ironice dicit.

m ¶ Nullum nomen. Q2 tp̄e Gelaſij conſtantinopolitana eccl'ia non habuit ſecundum locum adhuc: vel nulluʒ vocat propter hereſim ibi ſtatutam.

n Renouantes. ¶ Similia. Simile priuilegium habet: in quibuſdam: quia ad ipſuʒ appellatur medijs pretermiſſis: vt. xj. q. j. ſi clericus. Et quia depoſuit epiſcopum, vt videtur: vt. iij. q. v. quia ſuſpecti. Et imperator dicit ꝙ idem iuris habet in ſuis ſubditis, quod papa in ſuis: vt in auten. de eccle. titu. §. i. coll'. ix. Similiter Alexandrina eccleſia forte in predictis ſimile habet priuilegium Romane: vt. lxv. diſtinc. quoniam. et capi. mos antiquus.

Appellatio p̄t ad papam omiſſo medio interponi.

o ¶ Priuſqʒ. Sic ergo aliqua eccleſia priuatur iure ſuo ſine culpa ſua: et hoc fit quandoqʒ propter fauorem, quandoqʒ propter odium. Propter fauorem, multipliciter. Uno modo vt hic. Alio modo fauore ſacerdotij: vt. liiij. diſtinctione frequens. Et alio modo propter vim conſecrationis: vt. xxiij. queſtione. vj. com-

Jure ſuo mlt'is modis q̄s priuat̄.

perimus. Quandoqꝫ propter fauorem religionis: vt ex- tra de ec. edi. ad audientiã.ij. Quandoqꝫ propter ſcanda lum: vt extra de de. egro. tua. Quandoqꝫ propter defe- ctum ſacramenti: vt. xxxiij. di. ſi cuius. Itẽ propter odiũ alterius: vt. lxx. diſtinc. neminem. xvj. q. vij. decernimus. propter pauper- tatẽ. x. q. iij. c. vnio. Item ꝓpter ordi- nes vt. liiij. di. c. fre quẽs. Alias regu- lare eſt ꝙ nemo ſi- ne culpa ſua priuã dꝰ eſt iure ſuo: vt xvj. q. vij. inuentuꝫ ꝛ. lvj. diſ. ſatis per- uerſum. Hic po- teſt habere locum diſtinctio ꝙ quan- doqꝫ perditur pri- uilegium propter fauorẽ vt hic. quã- doqꝫ ꝓpter enor- me dannũ: vt ex- tra de deci. ſugge- ſtũ. quandoqꝫ pro- pter abuſum. xj. q. iij. priuilegiũ. quã- doqꝫ propter deli- ctum. xxv. q. ij. ita nos. quãdoqꝫ ꝓpt negligentiã. ff. de- nũdinis. l. j. quan- doqꝫ ꝓpter cõtra- riuꝫ factum. extra de priuil. ſi de ter- ra. et. c. accedenti- bus. Et no. ꝙ licet quis ſine culpa ꝑ- dat priuilegiũ, nũ- ꝙ̃ tamen ſine cau- ſa. extra vt lite non conteſta. quoniam frequenter. §. por- ro. vnde vſꝰ. Pau pertas, odium, vi- tium, fauor, ꝛ ſce- lus, ordo, perſo- nas ſpoliant et lo- ca iure ſuo.

etit de habitu clericorum, et ꝙ moniales non debent con- tingere ſacra vaſa.

IN nomine dñi. Caſus hoc. c. diuiditur in tres p- tes. In prima ponuntur verb a notarij. In ſecunda ibi, nouit beatitudo, dicit nicolaus ꝙ mortuo ſtephano papa eccleſia mul- tas paſſa fuit tri- bulationes et iniu rias: et ideo volẽs futuris caſibus ꝓ uidere, ſtatuit vt quotiens mortuo papa electio de ſuc ceſſore eius immi- net facienda, con- uenire debeãt car dinales, et vocare qui vocandi ſunt: qui debent eligere vnum de ſeipſis, ſi ibi idoneus inue- niatur: alioquin de alia eccleſia eliga- tur: et conſecrabi- tur a cardinalibꝰ, ſicut archiepiſcopi cum epiſcopis ſuis conſecrant et con- firmant epiſcopos ꝛ hec electio fiat in ciuitate rom. vel alibi in neceſſitate. et ex ſola electione habeat poteſtateꝫ diſponendi de re- bus eccleſie, et or- dinandi romanam eccl. ſi inthronizã- ri non poteſt. In tertia parte que in cipit ibi, ꝙ ſi quis contra hoc male- dicitur ei qui con- tra hoc decretum fuerit ordinatus, cum ſuis fauto- bus, pena depoſi- tionis adiuncta: et benedicitur omni- bus obſeruatori- bus. Et not. ꝙ ab illo verbo nouit beatitudo vſqꝫ in finẽ ſunt verba Nicolai.

meretur: deinde antiochena: et poſt eam hieroſolymitana. Hinc datur intelligi ꝙ alexã- drina eccleſia de ſecunda fa- cta ſit tertia, et antiochena de tertia ſit quarta: niſi forte quis duas contendat eſſe ſecũdas: vt Cõſtãtinopolitanã ꝛ Ale- xandrinam parem ſue digni- tatis velit locum obtinere. Unde in. viij. ſynodo legit.

Que patriarchalium ſediũ primum vel deinceps teneat locum.

DEfinimꝰ neminẽ pror- ſus mundi potentum quẽcꝫ eorum qui patriarcha- libus preſunt ſedibus, inhono rare, aut mouere a ꝓprio thro no tentare: precipue quidem ſanctiſſimum papam ſenioris Rome: deinceps Conſtanti- nopoleos patriarchaꝫ: deinde ꝓo Alexãdrie, ac Antiochie, ac Hieroſolymitanorum[a].

Diſtinctio. xxiij.

BReuiter[b] que inter eccleſia ſtica officia ſit differẽtia mõſtrauimꝰ. Nũc a ſũmo põtifice inci- pientes, ꝛ vſqꝫ ad vltimũ gra- dũ deſcẽdẽtes: qualiter quiſqꝫ eorꝫ debeat ordinari, ſanctorũ authoritatibꝰ oſtendamus. Itẽ ex. vj. ſynodo. Unde Ni- colaus papa.

Decretuꝫ Nicolai pape de electione Romani pontificis

IN nomine[c] domini no ſtri Jeſu Chriſti et ſal- uatoris ab incarnatione eius anno M. lix. menſe Aprili indi ctione[d]. xij. ꝓpoſitis ſacroſan- ctis euãgelijs: preſidẽte quo- qꝫ reuerendiſſimo ac beatiſſi- mo papa Nicolao in baſilica lateranenſis patriarchij[e], que cognominatur Conſtantinia na: conſidentibus etiam reue- rendiſſimis epiſcopis, abbati- bus, preſbyteris, diaconibus: idem venerabilis pontifex au- thoritate apl'ica decernens de electione ſummi pontificis in- quit. Nouit beatitudo ve- ſtra dilectiſſimi fratres et co- epi: inferiora quoqꝫ mẽbra nõ latuit, defuncto bone memo- rie dño Stephano predeceſſo re nr̃o hec apl'ica ſedes cui au- thore deo ſeruio, quot aduer- ſa ptulerit: q̃t deniqꝫ ꝑ ſimonia ce hereſis trapezitas[f] repetitis malleis crebriſqꝫ tunſionibus ſubiacuit: adeo[g] quidẽ vt colũ-

DEfinimus.

a Ac hieroſolymitanorum. Sunt ꝛ alij patriarche: vt bituricen. aquilegien. vt. ix. q. iij. cõqueſtus. et. c. nunc vero. j. xxxij. diſtin. erubeſcant.

BReuiter. Hec di. diuiditur in ſex partes: in qua- ruꝫ prima ponit quid iuris ſit de electione romani pontificis. Scḋa ibi, Epi vero. Tertia ibi, His igitur. Quarta ibi, Dalmaticis. Quinta ibi, Queritur. Sexta ibi, Subdiaconus.

Caſus. Supra oſtenſum eſt que differentia ſit inter eccleſiaſtica officia et miniſtros eccleſie in illo cap. cleros. In hac vero. xxiij. diſt. oſtenditur qualiter quiſqꝫ debet ordinari a ſummo vſqꝫ ad vltimum gradum.

b Breuiter. In hac diſt. xxiij. oſtenditur qualiter ſin guli ordines ſunt conferendi. Et primo oſtendit qualiter debet papa eligi ꝛ ordinari. Secundo qualiter ordinã- dus in epiſcopũ debeat examinari. Tertio qualiter epi ſcopus ꝛ alij inferiores ſint ordinandi. Quarto anne-

c In nomine. Hec ſunt verba notarij vſqꝫ ibi: Nouit beatitudo

d Indictione. Indictio dicitur ſpatium trium lu- ſtrorum.

e Patriarchij. in quo papa reſidet.

f Trapezitas. i. campſores.

g Adeo. Hic tangitur latenter quod legitur in chro- nicis, ꝙ benedictus. x. qui ſucceſſit ſtephano, eiectus eſt de pontificatu, et factus eſt papa Joannes ſabinen. epi- ſcopus pro pecunia: cui impoſitum eſt nomen ſylue- ſter. et iſte etiam deiectus eſt: et deinde reparatus ꝛ re- ſtitutus eſt benedictus: et iterum eiectus eſt benedictus et datus papatus Joanni archipreſbytero ante portaꝫ latinam: cui impoſitum eſt nomen Gregorius: et hic ab hẽrico imperatore eſt depoſitus, ꝛ vltra montes trãſla-

De hoc etiã not. ex de priui. antiq. Archi.

Scꝫ q̃ pꝫ iar- chalibꝰ ſedibus pſidẽt: vt piſa- nus: bi- turicen- ſis: grã den. nã plures debent eſſe q̃ in capite cuiuſqꝫ ꝓuincie ꝛc. xcix. diſ. c. j. ſecũdũ hug.

j. ea. ca. j.

j. ea. ca. ij.

j. e. c. iij. et. c.